

ĐỒ CHƠI TRONG TRÒ CHƠI “ĐÓNG VAI THEO CHỦ ĐỀ” CỦA TRẺ MẪU GIÁO

NGUYỄN THỊ HOÀI*

Ngày nhận bài: 30/10/2017; ngày sửa chữa: 01/11/2017; ngày duyệt đăng: 16/11/2017.

Abstract: Play is the dominant activity of children at kindergarten. The child involved in the rich, diverse game but themed role-playing games constitute an important position. When participating in the game, to reconstruct the impression, the child's feelings about the labor life, communication, behavior of people closely around children, the use of the map using the map play is extremely necessary.

Keywords: Toy, role-playing games, kindergarten children.

1. Đặt vấn đề

Hoạt động vui chơi là hoạt động chủ đạo của trẻ mẫu giáo. Trẻ tham gia vào các trò chơi phong phú, đa dạng như: trò chơi đóng vai theo chủ đề, trò chơi xây dựng - lắp ghép, trò chơi đóng kịch, trò chơi học tập, vận động, dân gian nhưng trò chơi đóng vai theo chủ đề chiếm một vị trí quan trọng - vị trí trung tâm trong hoạt động vui chơi của trẻ mẫu giáo. Có thể nói, đây là trò chơi tiêu biểu, đặc trưng của trẻ mẫu giáo, nó góp phần giải quyết mâu thuẫn giữa nhu cầu muốn bắt chước người lớn và khả năng chưa cho phép của trẻ trong giai đoạn này, tạo cơ hội cho trẻ được phát triển toàn diện về nhân cách. Khi tham gia vào trò chơi, để tái tạo lại những ấn tượng, cảm xúc của trẻ về cuộc sống lao động, giao tiếp, ứng xử của những người gần gũi xung quanh trẻ thì việc sử dụng những đồ dùng đồ chơi là vô cùng cần thiết. Đồ chơi với trẻ mẫu giáo vừa là một người bạn đồng hành, vừa là công cụ, phương tiện để trẻ có thể tiến hành những thao tác, những hành động chơi, tạo ra kết quả chơi. Do đó, nếu thiếu đi đồ chơi sẽ ảnh hưởng đến hứng thú chơi, ý tưởng chơi nói riêng và hiệu quả chơi nói chung của trẻ.

2. Nội dung nghiên cứu

Đồ chơi của trẻ rất phong phú, đa dạng, được các nhà giáo dục phân loại theo nhiều cách khác nhau. Hiện nay, các nhà giáo dục phân loại đồ chơi dựa trên cơ sở sử dụng chúng trong các loại trò chơi khác nhau: - Đồ chơi có chủ đề; - Đồ chơi - vật liệu chơi lắp ghép xây dựng; - Đồ chơi học tập; - Đồ chơi vận động, thể thao; - Đồ chơi kĩ thuật; - Đồ chơi hài hước, giải trí, múa rối; - Đồ chơi phát ra âm thanh; - Vật liệu và đồ chơi tự tạo.

Với cách phân loại trên, khi chơi trò chơi đóng vai theo chủ đề trẻ sẽ sử dụng các đồ chơi có chủ đề và đồ chơi tự tạo, nguyên vật liệu. Các đồ chơi có chủ đề như búp bê, các con vật, đồ chơi mô phỏng các đồ dùng, dụng cụ trong cuộc sống sinh hoạt được sản xuất sẵn hay còn gọi là đồ chơi công nghiệp. Đồ chơi này được sản xuất theo khuôn mẫu, mang tính đồng loạt, có hình dạng giống như thật, được làm bằng các

chất liệu như: gỗ, nhựa, vải. Loại đồ chơi này đảm bảo tính thẩm mỹ, có giá trị sử dụng lâu bền nhưng lại bị hạn chế bởi hiệu quả kinh tế thấp và tính chất cố định của nó.

Đồ chơi tự tạo được giáo viên mầm non tạo ra từ các nguyên vật liệu như: tre, mây, nứa, gỗ, cói, sọ dừa, lá cây, vỏ ốc, hến, ngao, rơm, len, vải, bông, giấy, xốp, cước, nilon hay từ phế liệu: vỏ hộp bánh, kẹo, bim bim, các loại hộp sữa, nước ngọt, miếng xốp chèn hàng... Đồ chơi tự tạo cũng đảm bảo tính thẩm mỹ, tính sáng tạo nhưng không bền nhất là trong điều kiện khí hậu nhiệt đới của chúng ta. Tuy nhiên những đồ chơi này lại mang tính mở, giúp giáo viên chủ động sắp xếp các góc chơi cho phù hợp với chủ đề chơi và giảm được chi phí một cách đáng kể.

Nguyên vật liệu mở bao gồm: + Nguyên vật liệu thiên nhiên: tre, mây, nứa, gỗ, cói, sọ dừa, lá cây, vỏ ốc, hến, ngao, rơm, các loại hạt...; + Nguyên liệu công nghiệp: len, vải, bông, giấy, xốp, cước, nilon, dây trang kim, ruy băng, đất nặn...; + Phế liệu: Tạp chí, họa báo, vỏ hộp giấy, nhựa các loại, giấy kẹo, vỏ bim bim...

Đây cũng được coi là đồ chơi của trẻ, nó không chỉ kích thích hứng thú chơi của trẻ mà còn kích thích

* Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương

tính sáng tạo của trẻ. Bởi vì trẻ được tự tay làm ra những sản phẩm trong quá trình chơi để thể hiện được ý tưởng chơi của mình.

Trong trò chơi “Đóng vai theo chủ đề”, đồ chơi như một người bạn vẫy gọi trẻ tham gia vào cuộc chơi, giúp trẻ nảy sinh ý tưởng về chủ đề chơi, vai chơi, nội dung chơi. Đồng thời đồ chơi còn là phương tiện, công cụ để trẻ thể hiện được ý tưởng chơi, thao tác, hành động của vai chơi, qua đó thỏa mãn nhu cầu khẳng định bản thân của trẻ. Khi thao tác với đồ chơi còn tạo cơ hội cho trẻ phát triển về xúc cảm, tình cảm, vận động tinh, củng cố, mở rộng vốn hiểu biết, phát triển tư duy, ngôn ngữ, trí tưởng tượng cho trẻ...

Đặc điểm chơi trò chơi đóng vai theo chủ đề của trẻ mẫu giáo ở các giai đoạn lứa tuổi khác nhau là khác nhau. Vì vậy, khi tổ chức trò chơi này, giáo viên cần phải nắm bắt được đặc điểm chơi của trẻ ở từng giai đoạn lứa tuổi để lựa chọn, thiết kế đồ chơi sao cho phù hợp nhằm phát huy tối đa vai trò của đồ chơi đối với sự phát triển của trẻ. Cụ thể:

- *Đối với trẻ mẫu giáo bé:* Trẻ tham gia vào trò chơi hứng thú, tích cực, có kĩ năng sử dụng đồ dùng, đồ chơi theo đúng ý nghĩa, có kĩ năng thể hiện các hành động đặc trưng của vai chơi, biết chơi một mình, chơi cạnh nhau đến cuối giai đoạn này trẻ biết chơi cùng nhau trong nhóm nhỏ. Xuất phát từ đặc điểm này nên khi lựa chọn đồ chơi cho trẻ mẫu giáo bé thường chỉ tập trung vào đồ chơi công nghiệp, đồ chơi tự tạo. Đồ chơi của trẻ cần nhiều về số lượng để đảm bảo mỗi trẻ chơi trong góc đó có một bộ đồ chơi nhưng lại cần ít về chủng loại vì vốn kinh nghiệm của trẻ còn nghèo nàn, hạn chế.

Ví dụ góc “Mẹ con”: Mỗi trẻ 1 bộ đồ chơi gồm: + Đồ chơi công nghiệp: Búp bê, bát, đĩa, thìa, cốc, khăn; + Đồ chơi tự tạo: váy, bình sữa, gối, giường, chăn.

Với những đồ chơi này giúp trẻ nảy sinh ý tưởng về chủ đề chơi là : mẹ con, chị em; nảy sinh ý tưởng về vai chơi là mẹ hay là chị, nảy sinh ý tưởng về nội dung chơi: chăm sóc cho con/em.

Ví dụ góc “Nấu ăn”: Mỗi trẻ 1 bộ đồ chơi gồm: + Đồ chơi công nghiệp: bếp ga, bát, đĩa, thìa, cốc, đĩa, rổ trong đó đựng một số món ăn như trứng, rau, củ, quả; + Đồ chơi tự tạo: một số món ăn...

Với những đồ chơi này giúp trẻ nảy sinh ý tưởng về chủ đề chơi là: nấu ăn, nảy sinh ý tưởng về vai chơi là đầu bếp.

- *Đối với trẻ mẫu giáo nhỡ:* Trẻ tham gia vào trò chơi hứng thú, có kĩ năng chơi theo nhóm (kĩ năng rủ bạn chơi cùng, kĩ năng thỏa thuận thống nhất về chủ đề chơi, nội dung chơi, phân vai chơi cho nhau, phối hợp với nhau trong quá trình chơi); có kĩ năng tìm kiếm sử dụng đồ dùng, đồ chơi thay thế để thể hiện ý tưởng chơi; trẻ biết thể hiện vai chơi tuân tự, chi tiết; biết nhận xét, đánh giá về vai chơi của mình và của bạn. Xuất phát từ đặc điểm chơi của trẻ mẫu giáo nhỡ, giáo viên cần chuẩn bị đồ chơi trong mỗi góc đóng vai ít về số lượng nhưng phong phú, đa dạng về chủng loại.

Ví dụ góc “Gia đình”: + Đồ chơi công nghiệp: Đồ dùng, dụng cụ nhà bếp, đồ dùng, dụng cụ phòng khách, đồ trang điểm, trang sức; + Đồ chơi tự tạo: Bát, đĩa từ các vỏ hộp, vỏ lon, các loại món ăn làm từ xốp: trứng, đậu, thịt nướng, bánh sinh nhật; món ăn từ đất nặn: trứng ốp, quả, bánh; vải, bông: làm thành các loại quần áo... Cô làm những lọ hoa trang trí cho phòng khách, làm tủ, ti vi từ giấy bìa, vỏ hộp bánh...

Với những đồ chơi này giúp trẻ nảy sinh ý tưởng về chủ đề chơi là : gia đình, nảy sinh ý tưởng về nội dung chơi: bữa cơm gia đình hoặc tổ chức sinh nhật cho thành viên nào đó trong gia đình.

- *Đối với trẻ mẫu giáo lớn:* Trẻ tham gia vào trò chơi tích cực, sáng tạo; có kĩ năng chơi theo nhóm (kĩ năng thiết lập nhóm chơi, kĩ năng thỏa thuận, thương thuyết để thống nhất về chủ đề chơi, nội dung chơi, phân vai chơi cho nhau, phối hợp với nhau trong quá trình chơi), có kĩ năng liên kết với các nhóm chơi khác, có kĩ năng tìm kiếm, sử dụng đồ dùng, đồ chơi phong phú, sáng tạo, biết sử dụng các nguyên vật liệu mở để làm đồ chơi, biết thể hiện vai chơi tuân tự, tỉ mỉ, chi tiết, sinh động giống như thật, biết nhận xét, đánh giá về vai chơi của mình và của bạn căn cứ vào yêu cầu đưa ra của nhóm chơi.

So với trẻ mẫu giáo nhỡ, kĩ năng chơi trò chơi đóng vai theo chủ đề nói chung và kĩ năng sử dụng đồ dùng, đồ chơi của trẻ mẫu giáo lớn phát triển hơn. Do đó ngoài chuẩn bị đồ dùng đồ chơi theo nhóm, đồ chơi phong phú, đa dạng về chủng loại, đồ chơi công nghiệp, đồ chơi tự tạo như trẻ mẫu giáo nhỡ, trẻ mẫu giáo lớn phải có thêm nguyên vật liệu mở. Với những nguyên vật liệu mở này trẻ có thể tự làm ra những đồ dùng, đồ chơi để thể hiện ý tưởng chơi của mình nhờ vậy mà cuộc chơi của trẻ diễn ra lâu hơn, trẻ chơi hứng thú hơn và sáng tạo hơn.

Ví dụ góc “Gia đình”: Chuẩn bị các đồ chơi công nghiệp, tự tạo giống với lứa tuổi mẫu giáo nhỡ. Ngoài ra còn có nguyên vật liệu mở: tạp chí, họa báo, giấy màu, giấy bóng kính, duy băng, bìa, xốp, len vụn, đất

nặn, màu nước, dây trang kim, lá cây, nilon, hạt hạt, que...

Với các nguyên vật liệu này, giáo viên có thể hướng dẫn hoặc cùng làm với trẻ một số món ăn: thịt xiên từ que + xốp + màu nước hoặc que + đất nặn; Món nem từ: giấy vụn hoặc len vụn, nilon cuộn lại; Món rau luộc, rau xào từ: lá cây, giấy, hoặc len vụn... Hoặc giáo viên có thể hướng dẫn trẻ làm chiếc bánh sinh nhật từ xốp, que, đất nặn, dây trang kim...; hướng dẫn trẻ làm bó hoa để tặng sinh nhật từ giấy màu các loại, que, giấy bóng kính; hướng dẫn trẻ tạo ra các hộp quà từ vỏ hộp bánh, giấy màu, dây ruy băng.

Những đồ chơi mà giáo viên chuẩn bị cho trẻ tại góc chơi “Gia đình”, giúp trẻ nảy sinh ý tưởng về nội dung chơi như: Bữa cơm cuối tuần, tổ chức sinh nhật...

3. Kết luận

Tóm lại, các đồ chơi trong trò chơi đóng vai theo chủ đề có vai trò, ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với trẻ mẫu giáo. Để phát huy tối đa tác dụng của đồ chơi đối với trẻ, khi lựa chọn, thiết kế đồ chơi, giáo viên cần đảm bảo một số nguyên tắc sau: - Đồ chơi phải đảm bảo tính giáo dục; - Phù hợp với đặc điểm chơi của trẻ ở từng giai đoạn lứa tuổi; - Phù hợp với

điều kiện thực tiễn của nhóm lớp; - Đồ chơi phải thỏa mãn nhu cầu về ý muốn hoạt động tích cực trong khi chơi của trẻ; - Đồ chơi đảm bảo yêu cầu vệ sinh, an toàn và bền chắc; - Đồ chơi phải đảm bảo tính thẩm mỹ. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Phạm Thị Châu - Nguyễn Thị Oanh - Trần Thị Sinh (2002). *Giáo dục học mầm non*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [2] Đặng Hồng Nhật (2008). *Tạo hình và phương pháp hướng dẫn hoạt động tạo hình cho trẻ em làm đồ chơi quyển 2*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [3] Nguyễn Ánh Tuyết (2004). *Giáo dục mầm non những vấn đề lí luận và thực tiễn*. NXB Đại học Sư phạm.
- [4] *Kiểm yếu sinh viên nghiên cứu khoa học năm 2005*. Trường Cao đẳng Sư phạm Nhà trẻ - Mẫu giáo TW1.
- [5] Trần Nguyên Hương. *Công nghệ hỗ trợ cho trẻ khuyết tật*. Tạp chí Giáo dục, số đặc biệt tháng 9/2016; tr 135-138.
- [6] Nguyễn Quang Uẩn (2011). *Tâm lí học đại cương*. NXB Đại học Sư phạm.
- [7] Nguyễn Quang Uẩn (2011). *Giao tiếp sư phạm trong giáo dục đặc biệt*. NXB Đại học Sư phạm.

Giáo dục kĩ năng đảm bảo...

(Tiếp theo trang 88)

hoạt, sáng tạo trong quá trình lồng ghép, tích hợp nội dung giáo dục nội dung này với các hình thức, nội dung giáo dục khác. Việc tích hợp cần đảm bảo thực hiện hài hoà, đồng bộ các nội dung giáo dục trong chương trình giáo dục mầm non, tránh biến tất cả các hoạt động ở trường mầm non thành các hoạt động giáo dục KN tự đảm bảo an toàn cho trẻ. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (1997). *Chiến lược phát triển giáo dục mầm non từ nay đến 2020*.
- [2] Hoàng Thị Oanh - Nguyễn Thị Xuân (2006). *Giáo trình: Phương pháp cho trẻ mẫu giáo khám phá khoa học về môi trường xung quanh*. NXB Giáo dục.
- [3] Nhiều tác giả (2010). *Những câu chuyện vàng về khả năng tự bảo vệ mình*. NXB Kim Đồng.
- [4] Nguyễn Thị Thu Hiền (2008). *Tuyển tập trò chơi, thí nghiệm khám phá môi trường xung quanh*. NXB Giáo dục.
- [5] Nguyễn Thị Thanh Bình (2009). *Giáo trình chuyên đề về giáo dục kĩ năng sống*. NXB Đại học Sư phạm.
- [6] Ngô Công Hoàn (1995). *Giao tiếp và ứng xử của cô giáo với trẻ em*. NXB Đại học Sư phạm.
- [7] Nguyễn Văn Lê (2006). *Giao tiếp sư phạm*. NXB Đại học Sư phạm.
- [8] Nguyễn Ánh Tuyết (2004). *Giáo dục mầm non - Những vấn đề lí luận và thực tiễn*. NXB Đại học Sư phạm.
- [9] Nguyễn Thị Hòa (2014). *Giáo trình Giáo dục học mầm non*. NXB Đại học Sư phạm.

Hướng dẫn sử dụng...

(Tiếp theo trang 93)

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Gia Khánh (2009). *Bài giảng nhi khoa* (tập 1). NXB Y học.
- [2] Tạ Thúy Lan - Trần Thị Loan (2008). *Sự phát triển thể chất trẻ em lứa tuổi mầm non*. NXB Giáo dục.
- [3] Phạm Khắc Chương (1998). *Giáo dục gia đình*. NXB Đại học Sư phạm.
- [4] Lê Thị Bắc Lý (2014). *Giáo trình văn học trẻ em*. NXB Đại học Sư phạm.
- [5] Nguyễn Quang Uẩn (2011). *Tâm lí học đại cương*. NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [6] Horton J.C (2001). *Critical periods in the development of the visual system*. Paul H Brookes Publishing, pp. 27-44
- [7] Sears W - Sears M (1995). *The Discipline Book: Everything You Need to Know to Have a Better-Behaved Child - From Birth to Age Ten*. 1st edition, Little Brown & Company, New York, USA.